

Betlejemskie Światło Pokoju*

1. Poznała/ał Dobra Nowinę związaną z narodzinami Jezusa oraz przesłanie Betlejemskiego Światła Pokoju. Wie, jaką drogą dociera ono do Polski.
2. Poznała/ał tradycje bożonarodzeniowe oraz uczestniczyła/ył w wigilii harcerskiej.
3. Pomogła/pomógł w zorganizowaniu w swoim domu świąt Bożego Narodzenia.
4. Uczestniczyła/ył w uroczystości przekazania Betlejemskiego Światła Pokoju (np. w hufcu, w instytucjach miejskich, w szkole, na harcerskiej mszy).

Opiekunka Betlejemskiego Światła Pokoju/opiekun Betlejemskiego Światła Pokoju**

1. Zapoznała/ał drużynę z przesłaniem Betlejemskiego Światła Pokoju.
2. Samodzielnie lub z zastępem odwiedziła/ił samotnego człowieka mieszkającego w sąsiedztwie, przekazując mu Światło.
3. Przyniosła/przyniósł Betlejemskie Światło Pokoju do swego domu i zapoznała/ał rodzinę z jego ideą. Wysłała/ał kartki z życzeniami bożonarodzeniowymi rodzinie lub przyjaciołom.
4. Zorganizowała/ał wspólnie z zastępem wigilię dla zaprzyjaźnionego środowiska harcerskiego, przekazując mu Światło.

Strażniczka Betlejemskiego Światła Pokoju/strażnik Betlejemskiego Światła Pokoju***

1. Wspólnie z drużyną co rok organizuje zbiórkę, na której zapoznaje zaprzyjaźnioną drużynę z przesłaniem i tradycjami Betlejemskiego Światła Pokoju.
2. Zorganizowała/ał udział drużyny w przekazaniu Betlejemskiego Światła Pokoju do kościołów, urzędów instytucji, placówek opiekuńczych i mieszkańcom.
3. Wspólnie z drużyną pomogła/pomógł w zorganizowaniu wigilii dla osób samotnych, przekazując im Betlejemskie Światło Pokoju.
4. W porozumieniu z rodziną lub drużyną zaprosiła/ił do domu lub na zbiórkę wigilijną w okresie świąt Bożego Narodzenia samotną osobę z sąsiedztwa, przekazując jej Betlejemskie Światło Pokoju.

Przewodnik duchowy ***

1. Brała/ał udział jako przedstawiciel drużyny lub hufca w służbach (medycznej, porządkowej itp.) w swojej parafii lub diecezji. Zaangażowała/ał do tego chętnych harcerzy ze swojego środowiska.
2. Zadbała/ał, by wszyscy przygotowali się do tych wydarzeń od strony duchowej (sakrament pokuty, czynny udział w nabożeństwach, przyjęcie komunii św.)
3. Przeczytała/ał „Dzieje Apostolskie”. W formie gawędy przedstawiła/ił drużynie losy jednego z apostołów, np. podróży misyjnych św. Pawła.
4. Wspólnie z chętnymi osobami z drużyny nawiązała/ał kontakt z duszpasterzami w swojej parafii, zaoferowała/ał pomoc i współpracę (np. organizowanie spotkań modlitewnych, wieczorów skupienia, służby liturgicznej, znalezienie kapelana dla hufca)
5. Zadbała/ał o zorganizowanie rekolekcji dla harcerzy ze swojego środowiska.

Młody pielgrzym **

1. Potrafi powiedzieć, jaki jest cel pielgrzymowania.
2. Uczestniczyła/ył w dwóch pielgrzymkach harcerskich (pieszych lub autokarowych) od chwili otwarcia próby.
3. W czasie pielgrzymki brała/ał czynny udział w rekolekcjach (zaangażowanie w życie grupy, przygotowanie duchowe, przyjęcie sakramentów).
4. Opisała/ał swoje doświadczenia pielgrzymkowe i przedstawiła/ił na zbiórce zastępu.

Pielgrzym ***

1. Zapoznała/ał się z historią pielgrzymowania. Przedstawiła/ił ją w formie gawędy na zbiórce drużyny.
2. Zorganizowała/ał wyjazd drużyny na pielgrzymkę harcerską (pieszą lub autokarową).
3. Zorganizowała/ał wyjazdowe rekolekcje dla harcerzy swojego środowiska.
4. Opracował mapę ciekawych miejsc w Polsce, do których pielgrzymują wierni i przedstawił ją w drużynie (w szczepie, w hufcu itp.) i opowiedział o swoich doświadczeniach pielgrzymowania.

Przyjaciel liturgii(do wyboru: katolickiej, prawosławnej, protestanckiej, itd) **

1. Pobożnie i aktywnie uczestniczy w nabożeństwie / mszy św, stanowiąc wzór dla innych.
2. Potrafi posługiwać się kalendarzem liturgicznym, wie, kiedy obchodzi się podstawowe święta i jakie nabożeństwa są odprawiane w określonych okresach roku liturgicznego.
3. Pomagała/ał w przygotowaniu mszy św./nabożeństwa, tzn. komentarze do czytań, procesję z darami, dobrać odpowiednie pieśni, ułożyć modlitwę wiernych itp.
4. Nauczyła/ył chętnych harcerzy z drużyny odpowiedniego zachowania na mszy/nabożeństwie.
5. Uczestniczyła/ył w budowaniu ołtarza polowego na obozie drużyny. Zadbała/ał o urządzenie miejsca dookoła niego, tak by atmosfera sprzyjała wyciszeniu i modlitwie.

Znawcy liturgii/znawca liturgii (do wyboru: katolickiej, prawosławnej, protestanckiej, itd.) ***

1. Zna strukturę mszy św. (nabożeństwa protestanckiego, mszy prawosławnej, itd.), poprawnie odmawia modlitwy i wykonuje gesty podczas uczestnictwa w takiej mszy.
2. Zna podstawowe paramenty liturgiczne i umie wyjaśnić ich znaczenie (np. lichtarz, krzyż procesyjny, trybularz, cyborium). Umie przygotować ołtarz do mszy św./nabożeństwa (odpowiednio do wybranej religii).
3. Zna ceremoniał sztandarowy stosowany podczas uroczystości religijnych (odpowiednio do wybranej religii). Potrafi wydawać odpowiednie komendy pocztom sztandarowym.
4. Nauczyła/ył chętnych harcerzy z drużyny odpowiedniego zachowania na mszy/nabożeństwie, z uwzględnieniem również tych, którzy nie są bezpośrednio zaangażowani religijnie w liturgię.
5. Zadbała/ał wspólnie z chętnymi osobami o urządzenie miejsca modlitwy (skupienia, wyciszenia) na obozie lub rajdzie, w którym każdy może realizować swoje potrzeby duchowe, np. ołtarza polowego, kapliczki obozowej, namiotu skupienia, gdzie można udostępnić odpowiednie lektury ku pokrzepieniu ducha, polany, na której jest wyjątkowo pięknie, gdzie można pobyć sam na sam z sobą i z naturą.

Początkujący religioznawca **

1. Wie, jak nazywa się pięć głównych religii świata. Opowie o nich chętnym harcerzom z drużyny (zastępu).
2. Wie, gdzie w okolicy znajdują się świątynie lub miejsca modlitwy różnych wyznań. Zorganizuje wycieczkę zastępu do jednego z tych miejsc i przedstawi w interesujący sposób podstawowe informacje z nim związane.
3. Zapoznała/ał się z życiorysem założyciela wybranej religii i przedstawi jego osobę na zbiórce drużyny.
4. Nawiązała/ał kontakt z osobą z kręgów skautowych lub harcerskich wyznającą inną religię.

Religioznawca ***

1. Potrafi wymienić pięć głównych religii świata i ich założycieli. Umie wyjaśnić ich główne dogmaty wiary. Wskaże w Polsce miejsca głównych skupisk wyznawców różnych religii.
2. Zorganizowała/ał wyjście zastępu lub drużyny do świątyni wyznawców wybranej religii (meczet, synagoga itp.) i przedstawiła/ił kilka informacji z nią związanych.
3. Przeprowadziła/ił w zastępie lub w drużynie dyskusję na temat tolerancji religijnej (czym ona jest, jakie są skutki nietolerancji w społeczeństwie itp.).
4. Zapoznała/ał się z najważniejszymi dokumentami na temat dialogu międzyreligijnego (np. Deklaracja o stosunku Kościoła Katolickiego do religii niechrześcijańskich, Deklaracja o wolności religijnej)

Młody ekumenista ***

1. Umie wyjaśnić, czym jest ekumenizm.
2. Zapoznała/ał zastęp z ideą Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan.
3. Poznała/ał różne zwyczaje świąteczne wybranych wyznań chrześcijańskich, np. Boże Narodzenie u katolików i prawosławnych lub obchody świąt maryjnych w różnych rejonach Polski i zapoznała/ał z nimi zainteresowane osoby z drużyny.
4. Zapoznała/ał się treścią jednego z dokumentów kościelnych autorstwa Jana Pawła II na temat ekumenizmu i w przystępny sposób przedstawi swoje przemyślenia na ten temat na zbiórce drużyny.
5. Nauczy się modlitwy „Ojcze nasz” w innym języku.

Ekumenista ***

1. Umie wyjaśnić, czym jest ekumenizm. Zna istotne różnice między najważniejszymi wyznaniem chrześcijańskimi (katolicyzm, prawosławie, protestantyzm).
2. Zorganizowała/ał w zastępie lub w drużynie dyskusję z udziałem przedstawicieli różnych wyznań chrześcijańskich.
3. Wzięła/ał udział w spotkaniu ekumenicznym (np. w Taize) lub w obchodach Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan. Nauczyła/ył się trzech kanonów śpiewanych przez braci z Taize.
4. Zapoznała/ał się z nauczaniem Jana Pawła II na temat dialogu ekumenicznego.
5. Umie przygotować modlitwę ekumeniczną dla zastępu (drużyny, obozu, na biwaku) np. na zakończenie dnia.

Poszukująca wartości/poszukujący wartości **

1. Umie opowiedzieć, czym jest rozwój duchowy i religijny, potrafi wyjaśnić różnicę między pojęciami „duchowość” i „religijność”.
2. Prowadzi dzienniczek, w którym dokumentuje swoje przemyślenia i doświadczenia duchowe.
3. Nauczyła/ył się wybierać wartościową lekturę, filmy, spektakle teatralne i opowie o swoich przeżyciach z tym związanych.
4. Wie, jak nazywa się pięć głównych religii świata. Potrafi wyjaśnić, dlaczego jest na świecie tak wiele tradycji religijnych i duchowych.
5. Zorganizowała/ał dla zastępu lub drużyny zbiórkę, w czasie której harcerze mogli porozmawiać o swoim światopoglądzie i nauczyć się tolerowania różnic w tym względzie.

Poszukujący autorytetu ***

1. Zapoznała/ał się z biografią osoby, znanej z etycznego postępowania, której życiowe dokonania inspirują do podążania tą samą drogą, np. sławne osobistości, święci, mędracy, autorytety moralne.
2. Zapoznała/ał się z filozofią życia, poglądami tej osoby oraz z metodami pracy nad sobą, które stosowała ona w swoim życiu.
3. Opracowała/ał na tej podstawie plan osobistego rozwoju duchowego i zastosowała/ał ten program w swoim życiu.
4. Zorganizowała/ał kominek, na którym w sposób ciekawy przedstawiła/ił biografię tej osoby harcerzom swojej drużyny.
5. Przeczytała/ał jedną lekturę z zakresu duchowości, np. Andrzeja Glassa Podstawy duchowości instruktora harcerskiego, dzienniki Św. Tereski od Dzieciątka Jezus, pisma Raniero Cantalamessa, opowiadania Bruno Ferrero.

Szara lilijka **

Przez 24 godziny oderwała/ał się od zwykłych spraw codziennych, nie kontaktowała/ał się, nie rozmawiała/ał z nikim (polecana samotna wycieczka na cały dzień do lasu, w góry itd.). W tym czasie przemyślała/ał Prawo Harcerskie i swój dotychczasowy do niego stosunek, oceniła/ił samego siebie i swoją wolę wypełniania Prawa Harcerskiego całym życiem (w każdej chwili, w każdym miejscu, każdym swoim czynem, zawsze). Zastanowiła/ił się też nad swoimi wadami, które przeszkadzają być dobrym harcerzem/harcerką, i pomyślała/ał nad sposobem, jak skuteczniej z nimi walczyć. Sprawność harcerze przyznają sobie sami, zgodnie z poczuciem uczciwości, jeżeli szczerze potwierdzą w swoim sumieniu, że chcą żyć zgodnie z zasadami harcerskimi, zawartymi w Przyrzeczeniu i Prawie Harcerskim. Obrzędowe przyznanie sprawności można połączyć z odnowieniem Przyrzeczenia. Sprawność tę zdobywać trzeba co rok od nowa. Po upływie terminu jej „ważności” wymagana jest powtórna próba lub przystąpienie do zdobywania sprawności „Mężny” lub „Chwat”.

Mężny **

Przez 7 dni od przystąpienia do próby (po otrzymaniu od opiekuna, drużynowego listu otwierającego próbę) w tajemnicy przed innymi, podjęła/ał walkę z wadą, słabością, kompleksem, który w szczególny sposób komplikuje jej/mu współzycie z innymi ludźmi, np. kłótniwość, zarozumiałość, nietolerancja, nieśmiałość, spóźnianie się, nierzetelność. Sprawność przyznaje drużyna po wysłuchaniu relacji z przebiegu próby, jej ocenie i wniosku harcerki/harcerza o przyznanie sprawności.

Chwat ***

Słowo „chwat” jest złożone z pierwszych liter następujących cech charakteru:

- C – cnota (postępowanie zgodne z zasadami moralnymi);
- H – hart (wytrwałość wobec przeciwności losu);
- W – wola (siła woli, umiejętność konsekwentnego dążenia do celu);
- A – altruizm (poświęcanie swoich talentów na rzecz innych);
- T – tężyzna (ćwiczenie sprawnego i wytrzymałego ciała i ducha).

Aby zdobyć tę sprawność, harcerka/harcerz zastanowić się musi, która z wymienionych cech jest jej/jego wadą. Następnie opracowuje zadania (dla każdej litery po jednym), które pomóc mogą w walce z tą słabością. Powinny to być zadania realizowane specjalnie na potrzeby tej sprawności, nie powtarzające się np. przy zdobywaniu stopnia.

Kiedy już harcerka/harcerz wymyśli zadania, wybiera opiekuna próby (przyjaciela, kogoś

zaufanego). Informuje go, że podejmuje próbę "chwata" i zapoznaje z wybranymi zadaniami. Bardzo ważne jest, by wybrać na opiekuna osobę, która będzie umiał wspierać i motywować podopiecznego w walce ze swą słabością. Czas realizacji próby zależy od realizującej ją osoby (ale nie dłużej niż pół roku!). Kiedy osiągnie cel swoich zmagień, występuje do rady drużyny o przyznanie sprawności. Wykonanie zadań potwierdza opiekun.